

| | | | |
|-----------------------|-----------------|-----------------------|-----------------------------------------------------|
| Cod întrebare: | MMP_280 | Nr. înreg. MMP | Posta Nr. 86181/2011 Nr. 161898/DM/11.05.2011 |
| Nume | Bugnariu Monica | | |

Contestatie si Raspuns

3) ARGUMENTE DE PROTECȚIE ȘI VALORIFICARE A VESTIGIILOR ISTORICE ANTICE

A) Timp de 50 de ani (20 activitate extractivă, 30 reabilitare ecologică) zona va fi neatractivă pentru turismul arheologic

Anterior anului 2000, singurele obiective de interes pentru turismul arheologic care puteau fi vizitate la Roșia Montană erau Muzeul Mineritului (parțial distrus imediat după 1989 în ceea ce privește secția sa pavilionară) și Piatra Corbului. Luând considerare necesitatea efectuării unor cercetări prealabile, în conformitate cu prevederile specifice ale legislației românești în domeniu, în strânsă legătură cu dezvoltarea proiectului minier propus de SC Roșia Montană Gold Corporation SA (RMGC), ultimul deceniu a însemnat un aport imens de cunoaștere cu privire la elementele de patrimoniu cultural (inclusiv arheologic) din zona Roșia Montană, iar rezultatele acestora au condus la sporirea considerabilă a numărului de obiective arheologice pentru care s-a stabilit păstrarea *in situ* și includerea într-un circuit de turism cultural.

Așa cum am arătat în volumul privind condițiile inițiale asupra patrimoniului cultural de la Roșia Montană din Raportul EIM în perioada 2001–2006 s-au desfășurat ample cercetări arheologice preventive în cuprinsul amprentei viitorului proiect industrial și în imediata sa vecinătate, fiind astfel delimitate și cercetate 13 situri arheologice, conținând atât vestigii de suprafață, cât și în subteran.

Pe lângă valorile de patrimoniu arheologic imobil, se adaugă o serie de peste 10.000 de artefacte descoperite din anul 2000 și până în prezent, care au fost restaurate sau sunt în curs de restaurare la instituțiile abilitate în acest sens. De asemenea o parte a acestor descoperiri a fost publicată în lucrări de specialitate, alte lucrări fiind în curs de publicare de către autorii cercetării. Toate aceste bunuri de patrimoniu mobil au un mare potențial în ceea ce privește valorificarea lor muzeală, respectiv expunerea lor în cadrul viitorului muzeu al mineritului de la Roșia Montană.

Toate artefactele (bunuri de patrimoniu mobil) identificate pe parcursul celor 7 ani de cercetări se află în gestiunea unor instituții muzeale abilitate, conform legislației de specialitate în vigoare.

Ținând cont de situația actuală a stării de conservare a vestigiilor arheologice, de rezultatele cercetărilor efectuate, într-o abordare de ansamblu a posibilității de utilizare a resurselor de patrimoniu arheologic în vederea unei dezvoltări a potențialului turistic a fost identificată drept o direcție prioritară de perspectivă imediată realizarea unui modern muzeu al mineritului. Se are în vedere ca acesta să cuprindă: o expoziție documentară permanentă axată pe trei teme majore: geologie, arheologie și istorie-etnografie, o expoziție permanentă în aer liber cuprinzând elemente de etnografie și patrimoniu industrial, secțiuni expoziționale subterane cuprinzând galeria Cătălina Monulești, Păru Carpeni și Piatra Corbului, dar și replici ale altor vestigii miniere istorice. Acestora li se adaugă conservarea *in situ* a unor vestigii arheologice (incinta funerară de la Tăul Găuri, zona de rezervație arheologică de pe Dealul Carpeni) și integrarea lor într-un circuit de turism cultural.

Astfel luând în considerare importanța patrimoniului cultural de la Roșia Montană și cunoscând prevederile legale aplicabile în asemenea caz, S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. a alocat în perioada 2001–2010 un buget pentru cercetarea și conservarea patrimoniului cultural de peste 11 milioane USD. Mai mult decât atât, ținând cont de rezultatele cercetărilor, de opiniile specialiștilor și deciziile autorităților competente, bugetul prevăzut de către RMGC pentru cercetarea, conservarea și restaurarea patrimoniului cultural al Roșiei Montane în viitorii ani, în condițiile implementării proiectului minier, este de 25 de milioane de dolari, așa cum a fost făcut public în cuprinsul Raportului EIM (a se

vedea vol. 32, Plan de management pentru patrimoniul arheologic din zona Roșia Montană, p. 78–79) și a fost suplimentat la peste 70 milioane USD, din cauza întârzierilor intervenite în procedura de evaluare și a realităților identificate în ultimii ani.

Prin urmare, în condițiile avizării favorabile a proiectului minier se are în vedere continuarea cercetărilor în zona Orlea, crearea unui muzeu modern al mineritului cu expoziții dedicate de geologie, arheologie, patrimoniu industrial și etnografic, precum și amenajarea accesului turistic în galeria Cătălina-Monulești și la monumentul de la Tăul Găuri, cât și conservarea și restaurarea celor 41 de clădiri monument istoric și a zonei protejate Centru Istoric Roșia Montană, precum și reamenajarea, conservarea și reabilitarea clădirilor vernaculare din Centrul istoric al Rosiei Montane.

Acum am arătat în Planul de management pentru patrimoniul cultural - Partea a III, în ceea ce privește Muzeul mineritului, RMGC va iniția consultări cu RoșiaMin, proprietarii muzeului existent, și cu Ministerul Culturii și Patrimoniului National pentru a fi permisă relocarea bunurilor de patrimoniu mobil din muzeu într-o altă locație. Membrii unui colectiv pentru patrimoniu cultural se vor ocupa de transferarea și depozitarea acestor obiecte, în urma deciziilor cu privire la un amplasament adecvat pentru reconstrucție, conservare și valorificare publică. Fondurile pentru realizarea unui nou Muzeu al Mineritului și pentru conservarea *in situ* a unor vestigii arheologice și integrarea lor într-un circuit de turism cultural vor fi puse la dispoziție de către RMGC, în contextul implementării proiectului minier Roșia Montană.

În zona protejată Centrul Istoric al comunei Roșia Montană, care va avea, conform documentației de urbanism elaborate de autoritățile locale și aflate în curs de avizare, o suprafață de peste 137 ha și care va cuprinde 35 de monumente istorice și alte valori de arhitectură din cadrul acestei localități, RMGC va contribui la restaurarea și punerea în valoare a acestor clădiri, în completarea proiectului referitor la noul muzeu. În această parte a localității RMGC va urmări să promoveze dezvoltarea turismului tradițional (pensiuni, mici localuri, case de vacanță, locuințe pentru angajați etc.). În zona estică și sud-estică a centrului vechi sunt situate de asemenea și o seamă de tăuri istorice, existând așadar importante premise care să conducă la dezvoltarea unui turism modern, de agrement. Într-o atare abordare, elementele de patrimoniu cultural cunoscute și cercetate în ultimii 10 ani, au un potențial semnificativ de a determina la Roșia Montană dezvoltarea unui turism cultural modern, în timpul și după închiderea viitoarei mine preconizate de proiectul RMGC.

Mai mult, prin proiectul minier, RMGC are în vedere luarea tuturor măsurilor tehnice necesare de minimizare a impactului pe parcursul fazelor operative ale exploatării în ceea ce privește monumentele naturii (spre exemplu Piatra Corbului), pentru ca acestea să nu fie afectate de implementarea proiectului.

În Planul de management pentru închiderea activităților miniere și refacerea mediului, din raportul EIM sunt descrise în detaliu activitățile de închidere a obiectivelor miniere, precum și costurile asociate acestor activități.

Lucrările de închidere și refacere ecologică la Roșia Montană cuprind următoarele activități:

- Acoperirea cu covor vegetal a haldelor de steril, în măsura în care acestea nu sunt folosite ca rambleu în cariere;
- Rambleierea carierelor, cu excepția carierei Cetate care va fi inundată și transformată într-un lac;
- Acoperirea cu covor vegetal a iazului de sterile și a suprafețelor barajelor;
- Demontarea instalațiilor de producție scoase din uz și refacerea ecologică a suprafețelor dezafectate;
- Epurarea apelor prin sisteme semi-pasive (cu sisteme de epurare clasice ca sisteme de rezervă) până când nivelul indicatorilor tuturor efluenților se încadrează în limitele admise și nu mai necesită continuarea procesului de epurare;
- Întreținerea vegetației, combaterea fenomenului de eroziune și monitorizarea întregului amplasament până când RMGC demonstrează că toate obiectivele de refacere au fost realizate în mod durabil.

Conform Legii minelor nr. 85/2003 se va institui o garanție financiară pentru refacerea mediului (GFRM)

înainte de crearea oricărei datorii. GFRM este reglementată de Legea Minelor nr. 85/2003, de Instrucțiunile emise de Agenția Națională pentru Resurse Minerale și Normele de aplicare a Legii Minelor aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1208/2003.

Conform legislației din România, GFRM are două sub-componente.

Prima subcomponentă se axează pe garantarea acoperirii costurilor preconizate pentru refacerea ecologică a zonelor aferente funcționării obiectivului minier în anul respectiv, conform art. 133 din Hotărârea Guvernului nr. 1208/2003.

Cea de-a doua subcomponentă definește costurile estimative ale refacerii mediului cu ocazia închiderii minei de la Roșia Montană. Valoarea din GFRM destinată acoperirii costului de refacere finală a mediului se determină ca o cotă anuală din valoarea lucrărilor de refacere a mediului prevăzute în proiectul de refacere a mediului și programul de monitorizare pentru elementele de mediu post-închidere. Acest program face parte din Programul tehnic pentru închiderea minei, un document ce trebuie aprobat de Agenția Națională pentru Resurse Minerale ("ANRM").

Toate GFRM vor respecta regulile detaliate elaborate de Banca Mondială și Consiliul Internațional pentru Minerit și Metale

Costurile actuale de închidere a proiectului Roșia Montană se ridică la 135 milioane USD, calculate pe baza funcționării minei timp de 16 ani. Actualizările anuale vor fi stabilite de experți independenți, în colaborare cu ANRM, în calitate de autoritate guvernamentală competentă în domeniul activităților miniere. Actualizările asigură că în cazul puțin probabil de închidere prematură a proiectului, în orice moment, GFRM reflectă întotdeauna costurile aferente refacerii ecologice.

Acesta este costul capitalului inițial pentru închidere care va fi suportat în perioada de exploatare și în perioada închiderii. El nu include costurile curente de operare pentru întreținerea și operarea instalațiilor de epurare a apei. Costurile curente de operare pentru anii 22 la 26 sunt estimate la aproximativ 18 milioane USD, dar numai în perioada de închidere activă. Perioada de post-închidere începe în anul 27. Actualizările anuale cuprind următoarele patru elemente variabile:

- Modificări aduse proiectului care afectează obiectivele de refacere ecologică;
- Modificări ale cadrului legislativ din România inclusiv punerea în aplicare a directivelor UE;
- Tehnologii noi care îmbunătățesc metodele și practicile de refacere ecologică;
- Modificări ale prețului unor produse și servicii esențiale pentru refacerea ecologică.

Odată finalizate aceste actualizări, noile costuri estimate pentru lucrările de închidere vor fi incluse în situațiile financiare ale companiei RMGC și vor fi făcute publice.

Conform legii, sunt disponibile mai multe instrumente financiare care să asigure că RMGC este capabilă să acopere toate costurile de închidere astfel încât autoritățile române să nu aibă o răspundere financiară cu privire la refacerea mediului ca urmare a proiectului Roșia Montană.

B) Vestigiile nu vor rezista impactului, trepidațiile exploziilor, contaminare, etc.

În cei 7 ani de cercetări arheologice prealabile, derulate în conformitate cu prevederile specifice prevăzute de legislația în domeniu, vestigiile arheologice au fost fie cercetate exhaustiv și artefactele asociate recuperate, respectiv au oferit date care au determinat instituirea unor zone protejate. Practic au fost avute în vedere măsuri specifice complexe pentru atenuarea impactului asupra acestor vestigii. Astfel au fost întocmite studii și expertize în ceea ce privește impactul potențial asupra structurilor de patrimoniu cultural din zona Roșia Montană, iar în baza concluziilor acestora au fost elaborate planuri de management pentru gestionarea optimă a unor asemenea situații.

SC Roșia Montană Gold Corporation SA (RMGC) s-a angajat public prin Planurile de Management pentru Patrimoniu Cultural parte a EIA să protejeze și să promoveze toate aceste bunuri culturale, iar pentru îndeplinirea acestui deziderat vor fi luate măsuri speciale atât în cuprinsul zonei protejate Centru Istoric Roșia Montană (restaurare-consolidare-conservare), cât și în perimetrul industrial (utilizarea de tehnici speciale de pușcare, crearea de zone tampon între cele 2 perimetre, monitorizarea continuă a vibrațiilor și adaptarea pușcărilor în funcție de viteza de propagare a undelor etc.).

Așa cum s-a afirmat – în mod public – prin Plan de management pentru monumentele istorice și zonele protejate din Rosia Montana, în cadrul Raportului EIM odată aprobată începerea Proiectului, toate clădirile cu statut de monument istoric din Roșia Montană, proprietate a RMGC, vor intra într-un

program complex de restaurare și conservare. Dacă vor exista imobile monument istoric ce vor rămâne proprietate a diferitelor instituții sau persoane fizice, cu acordul acestora RMGC va contribui și la restaurarea acestor imobile, în acord cu normele de specialitate emise de Ministerul Culturii și Patrimoniului Național. Astfel, RMGC până în prezent și-a îndeplinit obligațiile legale care îi revin ca proprietar de clădiri monument istoric.

Prin însușirea și asumarea datelor și concluziilor din *Planul de management pentru monumentele istorice și zonele protejate din Roșia Montană* din cadrul Raportului EIM, RMGC își propune să continue această abordare responsabilă și să asigure fondurile necesare pentru restaurarea și conservarea clădirilor monument istoric și a centrului istoric din Roșia Montană. Toate intervențiile asupra acestor clădiri se vor face în conformitate cu prevederile legale în vigoare și pornind de la concluziile enunțate în studiul de specialitate efectuat de către Universitatea Tehnică de Construcții București – Centrul Național de Inginerie Seismică și Vibrații în perioada 2005–2006 asupra clădirilor de patrimoniu din Roșia Montană.

Pentru mai multe detalii legate de aceste studii și simulări efectuate de către Universitatea Tehnică de Construcții București și IPROMIN pe tema măsurilor specifice de atenuare a impactului pușcărilor asupra clădirilor monument istoric vă rugăm să consultați documentele - Studiu de evaluare a efectului seismic al exploziilor de derocare asupra obiectivelor protejate și metode de reducere a efectului seismic al exploziilor – procedee de control și monitorizare, Documentație tehnică privind tehnologia de împuscare în apropierea zonelor protejate din cadrul Proiectului Minier Rosia Montana, Județul Alba, Rapoarte și Studii Aditionale, vol 3. Octombrie 2010, înaintate Comisiei de Analiza Tehnică a Ministerului Mediului și Padurilor.

În ceea ce privește cele șase imobile monument istoric situate în afara zonei protejate – Centrul Istoric al comunei Roșia Montană – nu vor fi afectate de existența vreunui obiectiv industrial major din cadrul Proiectului. Prin documente urbanistice de specialitate de tip PUZ-CP se vor stabili zonele de protecție pentru aceste monumente istorice în conformitate cu prevederile legale. De precizat că niciuna dintre casele monument istoric din cuprinsul proiectului propus de către RMGC nu va fi afectată în mod negativ, ci toate cele 41 de case monument istoric vor fi cuprinse într-un complex program de restaurare (vezi Plan M, Partea a II-a – Plan de Management pentru monumentele istorice și zonele protejate din Roșia Montană). Acest program de restaurare este absolut obligatoriu, dacă se dorește ca aceste case, indiferent că se va pune în practică Proiectul sau nu, să nu dispară în totalitate din cauza stării înaintate de degradare în care se află actualmente.

În completare, trebuie să amintim că în martie 2006 s-a efectuat un Studiu tehnic preliminar pentru clădirile de patrimoniu din comuna Rosia Montana –referitor la starea de sănătate a fiecărui imobil monument istoric în parte reluat, apoi și detaliat în anul 2010. Acest studiu a fost efectuat de către IPROMIN și Universitatea Tehnică de Construcții București, ambele fiind instituții cu expertiză recunoscută în ceea ce privește impactul proiectelor industriale asupra zonelor locuite, inclusiv asupra clădirilor de patrimoniu. Acest studiu propune măsurile de urgență necesare a fi implementate în ceea ce privește consolidarea și restaurarea acestor imobile.

De asemenea, aceleași instituții au efectuat un Studiu geomecanic pentru determinarea efectelor lucrărilor de derocare asupra construcțiilor din zona protejată, pentru măsurarea vibrațiilor propagate de activitățile de pușcare în zona protejată și în zona acestui grup de case monument istoric din afara zonei protejate. În mod concret, pentru cuantificarea efectelor exploziilor de derocare asupra construcțiilor din zona protejată Centrul Istoric al comunei Roșia Montană și a altor construcții cu valoare de patrimoniu din afara acesteia, se va implementa un sistem de monitorizare constând într-o rețea fixă de seismografe digitale, cu trei componente amplasate la principalele obiective ce trebuiesc protejate și o rețea mobilă compusă din trei seismografe portabile amplasate pe un profil longitudinal între obiectivul de protejat și focarul exploziilor. Amplasarea rețelei de seismografe are drept scop monitorizarea permanentă a amplitudinii oscilațiilor în vederea folosirii unor tehnologii de pușcare adecvate cu normele de protecție seismică a clădirilor. În acest fel, tehnologiile de pușcare vor fi continuu armonizate astfel încât să nu se depășească vitezele de oscilație maxime admise la limita imobilului.

Prin folosirea unor tehnologii moderne, măsuri și acțiuni adecvate, vibrațiile rezultate în urma exploziilor din cariere vor fi păstrate în anumite limite astfel încât să se asigure protecția construcțiilor și a celorlalte monumente istorice existente în zona și care sunt propuse spre conservare. Pentru mai multe detalii recomandăm consultarea Capitolului 4.3 din Raportul EIM referitor la zgomot și vibrații, notele explicative la acest capitol, planul de management referitor la zgomot și vibrații, precum și celelalte anexe (studii) relevante, publicate pe site-ul oficial al RMGC.

C) Scoaterea vestigiilor din locul lor ar însemna pierderea forțelor antichității și a raiului de câmp liber de acțiune „hoților de vestigii”.

Prin însăși natura sa, cercetarea arheologică determină distrugerea contextelor în care se păstrează asemenea vestigii, dar în același timp investigația de acest tip a evoluat constant în ultimele decenii, astfel că în prezent o săpătură prealabilă cu caracter preventiv ce precedă implementarea unui proiect de tipul celui propus de RMGC se desfășoară după norme de bună practică și standarde profesionale. Acest tip de investigație arheologică, subsumată conceptului de salvagardare prin înregistrare, permite, în funcție de constrângerile asociate amplasamentului, documentarea aprofundată a existenței vestigiilor arheologice prin identificarea și cercetarea acestora, respectiv prin înregistrarea datelor științifice și recuperarea tuturor bunurilor de patrimoniu mobil asociate acestora, pentru a preveni orice pierdere ireversibilă.

De asemenea, la Roșia Montană au fost stabilite și o serie de zone unde vestigiile vor fi păstrate pentru a fi conservate *in situ* și studiere ulterioară.

Toate cercetările arheologice de la Roșia Montană derulate începând cu anul 2000 au fost efectuate în baza unui plan de cercetare aprobat anual de către Comisia Națională de Arheologie și a autorizațiilor subsecvente de cercetare emise de Ministerul Culturii și Patrimoniului Național. Potrivit Ordonanței Guvernului nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național, cercetarea arheologică se realizează, de către personalul de specialitate atestat și înregistrat în Registrul arheologilor, conform prevederilor Regulamentului săpăturilor arheologice din România, precum și cu respectarea normelor privind standardele și procedurile arheologice și în acord cu principiile Codului deontologic al arheologilor din România.

Cu alte cuvinte, atâta timp cât sunt respectate cerințele legale cu privire la persoanele autorizate să desfășoare cercetările arheologice, precum și procedurile și principiile de urmat, vestigiile sunt protejate.

4) ARGUMENTE DE CONSERVARE A VALORILOR MULTICULTURALE, A VIETII COMUNITARE

A) Populația care în prezent deține valori multiculturale specifice zonei se va disloca, va suferi un proces de

B) Zona de o deosebită frumusețe și deținând resurse naturale rentabile pentru valorificare (lemn, condiții de cultivare a plantelor textile – în și cânepă- , condiții pentru zootehnie, tradiții în prelucrarea de lână și piele) își va pierde aceste oportunități precum și perspectiva de a dezvolta turismul arheologic sau turismul ecologic.

C) Activitatea în teren precum și anul de muncă la Abrud m-au ajutat să cunosc unele trăsături ale sufletului minerilor: curaj, hărnicie, asumare a riscurilor, dar și insuficientă informare asupra acestora, precum și dorința – firească, dar mai evidentă ca la alte profesii- de a avea venituri bănești mari. Așa îmi explic sloganul care guvernează aspirațiile unor localnici: “bani mulți și repede”, slogan care acceptă în fond abandonarea zonei, deșertificarea ei, depredarea generațiilor viitoare de aceste pământuri, desrădăcinarea copiilor și nepoților! Acum acolo sunt încă locuințe, tradiții, biserici și morminte.....

În ceea ce privește așa zisa dislocare a populației locale, vă rugăm să aveți în vedere următoarele aspecte:

În primul rând, așa cum am arătat în Raportul EIM (a se vedea în special, notele explicative la capitolul 9”Rezumat fara caracter tehnic”), prin implementarea proiectului se vor crea, atât direct, cât și indirect câteva mii de locuri de muncă. În consecință, anticipăm că rata șomajului din zonă va scădea și, totodată,

în zonă va veni populație activă pentru a se angaja. Deci, suntem de părere, că Proiectul nu va genera un proces de dislocare, ci, din contră, unul de re-populare.

În al doilea rând, în dobândirea terenurilor proprietate privată necesare dezvoltării proiectului minier Roșia Montană, abordarea RMGC s-a bazat în primul rând pe principiul „vânzării și cumpărării liber consimțite”. În acest scop, RMGC a prevăzut pachete de compensare corecte pentru localnicii afectați de acest proiect, în deplin acord cu politica Bancii Mondiale în domeniu, după cum se prezintă în Planul de Acțiune pentru Strămutare și Relocare, document elaborat de RMGC și aflat pe site-ul oficial al companiei.

După cum am arătat în capitolul 4.9 Condiții culturale și etnice, patrimoniul cultural din raportul EIM, în ceea ce privește aspectele legate de conservarea valorilor multiculturale și a vieții comunitare, trebuie menționat că între anii 2001–2004 o echipă mixtă de la Muzeul Național al Satului “Dimitrie Gusti” și Centrul de Formare, Educație Permanentă și Management în Domeniul Culturii, București a efectuat o cercetare etnografică de teren în zona localităților Roșia Montană, Corna și Bucium. Rezultatele acestei cercetări au fost publicate într-un volum (coordonat de dr. Paula Popoiu și apărut în anul 2004), ce va fi urmat de încă două volume planificate să apară în următorii ani. Această cercetare etnografică a vizat o investigație de teren, dublată de studiul și publicarea unui amplu set de informații privind ocupațiile, obiceiurile și tradițiile din zona Roșia Montană. Acest studiu a inclus și studii demografice și privitoare la structura caselor, arhitectura vernaculară, tipuri și forme de locuințe, ocupații tradiționale și uneltele folosite, abilități tradiționale, aspecte ale vieții spirituale, și o seamă de considerații asupra impactului potențial cauzat de redeschiderea minei de aur.

Un tip de cercetare complementar a fost și studiul de istorie orală, demers ce a fost realizat deopotrivă de Centrul de Istorie Orală a Societății Naționale de Radiodifuziune (SRR), din perspectiva istoricului Silvia Angelescu (2001–2002) și de o echipă mai largă din cadrul Centrului de Formare, Educație Permanentă și Management în Domeniul Culturii, București, coordonată de dr. Georgeta Stoica, dr. Paula Popoiu, dr. Doina Ișfănoni și Mircea Dumitrecu (2001–2002). Astfel s-a constituit o arhivă audio de interviuri realizate cu localnici din satele Roșia Montană, Corna și Bucium, fiind creată o inedită resursă de studiu cu privire la istoria orală a acestor comunități prin reconstituirea memoriei acestora dintr-o serie întreagă de mărturii individuale ale unor subiecți cu formație foarte diversă.

În ceea ce privește lăcașurile de cult existente în comunitatea de la Roșia Montană, este de reținut că RMGC, prin implementarea Proiectului, nu dorește distrugerea de biserici, monumente sau cimitire. De asemenea, RMGC nu cere comunității să renunțe la ceea ce constituie valorile sale culturale și morale, în schimbul unor beneficii economice RMGC consideră că dezvoltarea economică nu trebuie contrapusă spiritualității și valorilor tradiționale.

Pornind de la aceste principii, din totalul de 10 biserici și case de rugăciune cuprinse în perimetrul satelor Roșia Montană și Corna vor fi afectate de Proiect doar cele două biserici și cele două case de rugăciune din satul Corna. Nici una dintre aceste construcții nu este clasată ca monument istoric. Astfel, au fost luate în calcul, până în momentul de față, toate opțiunile posibile și, acolo unde a fost fezabil și necesar, au fost modificate amplasamentele obiectivelor industriale, pentru ca impactul Proiectului asupra bisericilor și cimitirelor să fie cât mai redus.

În cazul celor două biserici, în contextul dezafectării lor, se vor lua o serie de măsuri de minimizare a impactului, printre care se numără și cercetarea arheologică preventivă a amplasamentelor lor și realizarea unui inventar detaliat al tuturor obiectelor de cult în vederea relocării acestora conform cutumelor religioase.

De asemenea, vor fi luate măsurile necesare pentru relocarea și reconstruirea acestor biserici acolo unde vor dori membrii congregațiilor religioase respective. Biserica Greco-Catolică din satul Corna a fost abandonată de enoriași în urmă cu mai mulți ani, iar în momentul de față este deschisă pentru oficierea serviciilor religioase doar la ocazii speciale. În aceste condiții, în contextul în care aceste lăcașuri de cult nu vor mai fi accesibile pentru organizarea de servicii religioase, se are în vedere construirea unor lăcașuri de cult noi în zona viitoarei localități, în conformitate cu necesitățile și voința enoriașilor. În privința caselor de rugăciune (una utilizată de enoriași, cealaltă nefolosită de mai mult timp), există un

acord amiabil între reprezentanții acestor culte și RMGC, în ceea ce privește termenii relocării. Toate celelalte biserici și case de rugăciune situate în valea Roșiei nu vor fi afectate de către dezvoltarea proiectului minier.

În cazul bisericii Ortodoxe și Greco-Catolice din Roșia Montană, s-au făcut modificări considerabile ale amplasării obiectivelor industriale ale proiectului, astfel încât acestea nu vor fi afectate direct de implementarea Proiectului, ci vor fi păstrate în bune condiții de conservare pe toată durata de existență a acestuia, accesul urmând a fi agreat împreună cu congregațiile respective. În cazul casei de rugăciune penticostale din Roșia Montană, este de asemenea încheiat – între RMGC și congregația respectivă – un acord amiabil în ceea ce privește compensarea materială și morală. Pentru detalii în acest sens, vă rugăm să consultați și **Planul M – Partea a II-a Plan de management pentru patrimoniu cultural din cadrul Raportului EIM**. Bisericile, alături de celelalte monumente istorice din Roșia Montană vor intra într-un program complex de restaurare.

Ținând cont de importanța patrimoniului cultural de la Roșia Montană și de prevederile legale în vigoare, S.C. Roșia Montană Gold Corporation S.A. a alocat în perioada 2001-2010 un buget pentru cercetarea și conservarea patrimoniului cultural de peste 11 milioane USD. Mai mult decât atât, ținând cont de rezultatele cercetărilor, de opiniile specialiștilor și deciziile autorităților competente, bugetul prevăzut de către RMGC pentru cercetarea, conservarea și restaurarea patrimoniului cultural al Roșiei Montane în viitorii ani, în condițiile implementării proiectului minier, este de 25 de milioane de dolari, așa cum a fost făcut public în cuprinsul Raportului EIM (a se vedea vol. 32, Plan de management pentru patrimoniul arheologic din zona Roșia Montană, p. 78-79) și a fost suplimentat la peste 70 milioane de dolari, din cauza întârzierilor intervenite în procedura de evaluare și a realităților identificate în ultimii ani.

[...] Este absolut necesar ca zona Roșia Montană să fie inclusă, prin demersurile eficiente ale Statului Român în PATRIMONIUL PROTEJAT UNESCO, vestigiile arheologice recomandând-o în acest sens.

În conformitate cu datele și informațiile prezentate recent în două rapoarte de specialitate (respectiv documentul intitulat *Reflecții privind relevanța și adecvarea declarării Roșia Montană ca Obiectiv de Patrimoniu Mondial al UNESCO* elaborat de arh. Dennis Rodwell, expert internațional în domeniu și publicat în noiembrie 2010 inclusiv pe site-ul RMGC, cât și studiul privind *Patrimoniul cultural din Roșia Montană – stare de fapt și perspective reale* elaborat de Grupul Independent de Monitorizare a Patrimoniului Cultural din Roșia Montană și publicat în iunie 2011, inclusiv pe site-ul RMGC), Roșia Montană nu îndeplinește criteriile și standardele prevăzute de regulamentul UNESCO.

La ultima reuniune plenară a Comitetului pentru Moștenirea Universală, desfășurată în capitala Braziliei, în perioada iulie–august 2010, UNESCO a abordat chestiunea actualizării listelor tentative, subliniind importanța criteriilor de definire a noțiunii de „valoare universală excepțională”, așa cum au fost acestea stabilite de către reuniunea la nivel de experți, desfășurată în 2005, la Kazan, în Federația Rusă. Potrivit documentului amintit – Convention concerning the protection of the world cultural and natural heritage, World Heritage Committee, Thirty –fourth Session, Brazil, 25 July-3 August 2010, în procesul completării listelor tentative trebuie incluse comunitățile locale, iar „acolo unde este cazul trebuie organizate consultări publice”. Pe lângă acestea, recomandarea UNESCO cere statelor naționale care trimit propuneri de actualizare a listelor tentative să întreprindă un „riguros proces local de evaluare, pentru a se asigura că așteptările generate de înscrierea pe lista tentativă corespund cu realitatea”.

După cum a arătat Dennis Rodwell în raportul său – postat pe site-ul RMGC -, procesul de includere în Lista Patrimoniului Universal, în conformitate cu *Convenția privind Protejarea Patrimoniului Mondial din 1972* și *Liniile directe operaționale*, presupune ca un stat să introducă pe lista sa tentativă doar situri pe care intenționează să le nominalizeze și care se pretează pentru includerea pe Lista Patrimoniului Mondial, în baza unor criterii prestabilite precum „valoarea universală remarcabilă”, „autenticitate”, „integritate” și un „sistem de management” persuasiv și viabil”. *Liniile directe operaționale* pornesc de la premisa că statele părți își vor întocmi Listele Tentative „cu participarea unei game largi de factori de interes, inclusiv manageri de situri, autorități locale și regionale, comunități locale, ONG-uri și alte părți interesate și parteneri”, cât și faptul că „participarea localnicilor în procesul de nominalizare este

esențială”.

Legislația română reglementează atribuțiile anumitor autorități (Ministerul Culturii și Patrimoniul Național, Institutul Național al Patrimoniului, Comisia Națională a Monumentelor Istorice) de a gestiona monumentele istorice înscrise în lista patrimoniului mondial.

Prevederile referitoare la aceste atribuții specifice sunt definite în legislația românească privind monumentele istorice, respectiv de Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, modificată („Legea 422/2001”). Astfel:

- cf. art.26, aliniat (1) pct.25 – Ministerul Culturii și Cultelor (actualmente Ministerul Culturii și Patrimoniul Național) [...] „colaborează cu organisme internaționale interesate și participă, în cooperare cu acestea, la finanțarea programelor de protejare a monumentelor istorice, inclusiv a celor înscrise în Lista Patrimoniului Mondial [...]”;
- cf. art. 33, aliniat (1), lit. I) - Comisia Națională a Monumentelor Istorice are următoarele atribuții: [...] I) propune monumente istorice pentru a fi incluse în Lista patrimoniului cultural și natural mondial, precum și în Lista patrimoniului mondial în pericol, elaborate de UNESCO [...].

De asemenea, Hotărârea Guvernului nr. 593/2011 privind organizarea și funcționarea Institutului Național al Patrimoniului prevede în art. 2 lit. m) ca institutul ”elaborează dosarele pentru monumentele istorice propuse a fi incluse în Lista patrimoniului mondial”

În concluzie, propunerile de clasare în lista patrimoniului mondial – lista UNESCO sunt făcute de către statul român și organisme sale abilitate, în măsura în care sunt îndeplinite cerințele legale în acest scop.

RMGC, deținătoare a licenței de exploatare minieră, manifestă o reală preocupare cu privire la patrimoniul cultural, fapt dovedit și prin modificarea succesivă a planurilor de exploatare prin care s-a renunțat la exploatarea unor cantități importante de minereu în scopul conservării *in situ* a vestigiilor arheologice relevante, aspecte care se regăsesc în Raportul de evaluare a impactului de mediu în contextul preconizatului proiect minier. Această preocupare este completată de reevaluarea valorii totale a investițiilor pe care RMGC s-a angajat public să le efectueze pentru a asigura conservarea elementelor relevante ale patrimoniului cultural, rezultând o sumă fără precedent la nivel mondial în ceea ce privește componenta de moștenire culturală în contextul unui proiect de dezvoltare industrială.